

швидкість, витривалість, спритність, сила, гнучкість тощо. З'ясовано, що складниками патріотичної вихованості старших підлітків є патріотична діяльність, духовність, цілеспрямованість, відповідальність, взаєморозуміння, чесність, справедливість, порядність, повага, доброта, здоровий спосіб життя.

ПЕРСПЕКТИВОЮ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ є аналіз системи патріотичного виховання старших підлітків в процесі військово-спортивних ігор.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Беляева Л. И. Формирование положительного отношения к явлениям общественной жизни у детей дошкольного возраста: автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук / Л. И. Беляева. – М., 1977. – 23 с.
- 2.Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. / І. Д. Бех / – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
- 3.Вукховання громадянська, патріотична, гуманістична. Навч.-метод. посібник / К. І. Чорна – К.: ТОВ «КНІК», 2004. 96 с.
- 4.Електронний фонд бази даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
- 5.Тумчук М. В. Патріотичне виховання старшій підлітків у протсесі фізкультурно-масової роботи. Дис. ... кандыдата педагогічних наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / М. В. Тумчук ; Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ, 2013. – 222 с.
- 6.Коломоєць Н. А. Всеукраїнська міжнародно-спортивна гра «Дзюра» («Сокіл»): методичний посібник / Н. А. Коломоєць, О. С. Бондарчук, А. М. Грива, А. А. Ребруна, В. Я. Тумофєєв, М. В. Біхус, К., 2013. – 216 с.

УДК: 378.047:796.071.4

Короленко К.В., Смирнова Н.І.
Запорізький національний університет

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ОСВІТИ

У статті розкривається поняття професійної компетентності, пропонується структура і зміст професійної компетентності фахівця з фізичної культури та спорту, наводяться загальні характеристики компетентнісного підходу до професійної освіти та визначається їх зв'язок зі змістом професійної компетентності фахівців з фізичної культури і спорту.

Ключові слова: професійна компетентність спеціаліста з фізичної культури і спорту, компетентнісний підхід.

Короленко К.В., Смирнова Н.І. Компетентнісний підхід к фізкультурно-спортивному образованию.

В статье раскрывается понятие профессиональной компетентности, предлагается структура и содержание профессиональной компетентности специалиста по физической культуре и спорту, приводятся общие характеристики компетентностного подхода к профессиональному образованию и определяется их связь с содержанием профессиональной компетентности специалистов по физической культуре и спорту.

Ключевые слова: профессиональная компетентность специалиста по физической культуре и спорту, компетентностный подход.

Korolenko K.V., Smirnova N.I. Competence approach to sports and sports education. *This article deals with the concept of professional competence, it is proposed the structure and content of professional competence of the expert in physical training and sports, the general characteristics of the competence approach to vocational education and is determined by their relationship with the content of professional competence of specialists in physical culture and sports. Professional competence is the result of professional education. Its formation through educational content together disciplines and molded in their development of professional skills. This is a dynamic process that involves the development of professional orientation of the individual, professionally important qualities of psychological and physiological properties, search for optimal quality and creative ways to perform professionally meaningful activities in accordance with the individual characteristics of the individual; he mediated a professional activity and social situation. From the standpoint of competency approach is the formation of professional competence exercised solely by methodological and pedagogical approaches, rather than by "teaching" on subject-content level. Thus, the content of professional competence allowed us to specify the position competence approach in the context of training in physical education and sport. For a complete implementation of competence approach in professional sports and sports education should develop criteria for evaluating and selecting appropriate diagnostic methods of formation of professional competence of specialists in physical culture and sport, that develop tools for evaluating the quality of professional education in the field of physical culture and sports.*

Key words: professional competence specialist in physical culture and sport, competence-based approach.

Професійна компетентність є результатом професійної освіти. Її формування здійснюється через зміст освіти в сукупності навчальних дисциплін і формованих при їх освоєнні професійних умінь і навичок. Це динамічний процес, який передбачає розвиток професійної спрямованості особистості, професійно важливих якостей і психолого-фізіологічних властивостей, пошук оптимальних способів якісного та творчого виконання професійно значущих видів діяльності відповідно з індивідуальними особливостями особистості; він опосередкований професійною діяльністю та соціальною ситуацією.

Мета – з'ясувати загальні характеристики компетентнісного підходу до професійної освіти та визначається їх

зв'язок зі змістом професійної компетентності фахівців з фізичної культури та спорту.

Основні завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури та інформації з мережі Інтернет щодо компетентнісного підходу до професійної фізкультурно-спортивної освіти.

2. Розкрити структуру і зміст професійної компетентності фахівця з фізичної культури та спорту.

Результати дослідження. Можливість розвитку професійної компетентності забезпечується низкою базових характеристик особистості, зокрема, наявністю професійних інтересів, схильності до професії, відсутністю протипоказань, а також наступними умовами освіти:

1. Організаційно-педагогічними: навчальний план, розклад, вибір критеріїв оцінки рівня професійної компетентності та ін.

2. Змістовними: вибір змісту занять, контекстність різних навчальних курсів, їх інтеграція.

3. Технологічними: контрольно-оціночні процедури, принципи організації освітнього процесу, використання інноваційних технологій навчання.

4. Акмеологічними: спрямованість на формування у студентів здібностей до професійної мети, діагностика розвитку студентів, мотивація професійного розвитку і т.п. [1, с. 126].

Перераховані вище умови системно реалізуються в компетентнісний підхід, який спирається на принципи гуманістичної педагогіки і акумулює в собі ряд інших сучасних педагогічних підходів і концепцій: - особистісно-діяльнісний (передбачає активно-діяльну організацію освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей та інтересів студентів), - ситуаційно-проблемний (що передбачає створення навчальних ситуацій різного ступеня проблемності), - комунікативний (забезпечує професійний розвиток особистості студентів в процесі професійного або професійно-орієнтованого взаємодії, спілкування), - задачний (припускає моделювання в навчальному процесі ієрархії позиційно-рольових завдань, що включають рішення проблем соціально-професійної взаємодії), а також - контекстний підхід до вибору змісту освіти [2, с. 7]. З позиції компетентнісного підходу формування професійної компетентності є загальноцільовим і здійснюється виключно за рахунок методичних та педагогічних підходів, а не за рахунок «викладання» на предметно-змістовному рівні. Для цього передбачається необхідність відповідної організації освітнього процесу, а саме:

1. Зміна ролі викладача: від трансляції знань і способів діяльності до проектування індивідуального особистісного розвитку кожного студента.

2. Впровадження інноваційних методів стимулювання навчальної діяльності за допомогою дії, обміну досвідом, вивчення досвіду, постановки і творчого вирішення проблем.

3. Застосування методів навчання, які сприяють формуванню всіх складових професійної компетентності учнів залежно від їхніх особистих схильностей. Основними використовуваними методами є: метод позитивного здійснення помилок, творчо-проблемний, ігрові методи, дослідження рольових моделей, соціальна взаємодія, презентація ідей, метод проєктів. При цьому метод проєктів розглядається тут в якості основного дидактичного засобу.

4. Орієнтація студентів на нескінченну різноманітність професійних і життєвих ситуацій, забезпечення міцної взаємозв'язку освітніх цілей з ситуаціями застосовності на ринку праці.

5. Застосування альтернативних оціночних процедур, адекватних особливостям купованого студентами досвіду - набору компетенцій, і враховують індивідуальні особливості розвитку [3, с. 26].

Вище зазначені характеристики компетентного підходу мають загально методологічне значення; особливості його безпосередньої реалізації в освітній практиці обумовлюються сутністю і змістом професійної компетентності конкретних фахівців. У загальному визначенні професійну компетентність визначають як сукупність якостей особистості, що забезпечують ефективну професійну діяльність. В склад даних якостей включені такі характеристики, як:

- професійно важливі знання, вміння та навички;

- професійні здібності;

- професійна спрямованість;

- досвід творчої професійної діяльності та мислення.

Їх інтеграція являє собою єдність теоретичної та практичної готовності до конкретного виду діяльності та дозволяє фахівцеві проявити на практиці здатність реалізувати свій потенціал для успішної творчої професійної діяльності [4, с. 4]. Кожен структурний компонент професійної компетентності може бути описаний за допомогою когнітивно-інтелектуальних, морально-психологічних та діяльнісно-поведінкових показників. Сутність професійної діяльності, сучасні вимоги до особистісних якостей і характеристики професійної спрямованості визначають наступний зміст професійної компетентності фахівців з фізичної культури і спорту:

1) Когнітивно-інтелектуальні показники включають сукупність відповідних загальних і професійних знань і умінь, особливостей мислення, забезпечують розвиток конкретних компетенцій, особистісних якостей і компонентів спрямованості особистості. Зокрема, загальнонаукова компетентність характеризується наявністю:

а) знань в області фундаментальних наукових областей (філософії, культурології, економіки, іноземних мов, соціології, політології, історії і т.д.), а також в області основ науково-пізнавальної діяльності;

б) умінь аналізувати і систематизувати знання, застосовувати їх, здійснювати науково-дослідну діяльність;

в) широти, аналітичності, гнучкості та системності мислення, здатності до абстрагування.

Загальнопрофесійна компетентність передбачає:

а) сформованість системи знань в області загально-професійних дисциплін (теорії фізичної культури і спорту, психології, педагогіки, економіки та менеджменту фізичної культури і спорту та ін.), сучасного стану фізичної культури і

спорту, в тому числі, актуальних наукових проблем, сутності та особливостей наукових досліджень у сфері фізичної культури, спорту та освіти;

- б) сформованість умінь аналізувати і систематизувати знання, формулювати науково-професійні проблеми;
- в) широту, реалістичність, системність, самостійність мислення.

Спеціальна компетентність включає:

а) знання в галузі спеціальних дисциплін (методики фізичного виховання, технологія спортивного тренування, основ фізичної рекреації, основ організації спортивно-масових заходів тощо), в тому числі, способів, технологій, методик реалізації конкретних професійних функцій; б) вміння конкретизувати знання, застосовувати їх на практиці, здійснювати контекстні наукові дослідження, вирішувати конкретні професійні проблеми;

- в) реалістичність, практикоорієнтованість, гнучкість, оригінальність мислення.

2) діяльнісно-поведінкові характеристики містять досвід спілкування, поведінки і діяльності, в яких формуються та проявляються певні компетентності, професійно значущі особистісні якості. названі види досвіду, в свою чергу, формуються і виявляються в ситуаціях, які відповідають певному компоненту професійної компетентності.

3) Морально-психологічні показники включають сукупність якостей і здібностей фахівця, що забезпечують розвиток конкретних компетенцій, вони безпосередньо відображають зміст професійно значущих особистісних якостей і професійної спрямованості особистості фахівця. Як і досвід, професійно значущі особистісні якості (організаторські, комунікативні, перцептивно-гностичні, експресивні, морально-вольові) формуються та конкретно проявляються при обговоренні відповідних загальнонаукових, загальнопрофесійних або спеціальних проблем. Професійна спрямованість включає професійно-ціннісні орієнтації, цілепокладання та мотивацію, які пов'язані з професійною самоосвітою та науково-технічним прогресом у сфері фізичної культури та спорту (загальнонаукова компетентність), розвитком фізкультурно-спортивної освіти (загальнопрофесійна компетентність) і становленням професіоналізму в конкретних видах фізкультурно-спортивної діяльності (спеціальна компетентність) [5, с. 147].

ВИСНОВКИ. Отже, при аналізі змісту професійної компетентності, нами були конкретизовані загальнометодичні положення компетентнісного підходу в контексті підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. Для повноцінної реалізації компетентнісного підходу в професійній фізкультурно-спортивній освіті необхідно розробити критерії оцінки і вибрати відповідні методи діагностики рівня сформованості професійної компетентності фахівців з фізичної культури і спорту, тобто розробити інструментарій оцінки якості професійної освіти у сфері фізичної культури і спорту.

ПЕРСПЕКТИВИ. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні інших аспектів компетентнісного підходу до професійної фізкультурно-спортивної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vilenskiy M. Fizicheskoe vospitanie v tselostnoy sisteme professionalnoy gotovnosti vyipusknika vyisshey shkoly / M. Vilenskiy // Zdorove studentov. – Vyip. 1. Zdoroviy obraz zhizni i fizicheskaya kultura studentov: Sotsiologicheskie aspekty / pod. red. V. Labskira, V. Stolyarova. – Harkov : Studservis, 1990. – S. 126-130.
2. Voevodina S. A. Kompetentnostnyy podhod v podgotovke buduschih pedagogov / S. A. Voevodina // Vestnik Polotskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2006. – №5. – S. 7–10.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования / И.А. Зимняя // Высшее образование сегодня. - 2003, -№ 5, с.4-5.
4. Тармаева Е. В. Коммуникативная компетентность будущего учителя / Е.В. Тармаева // Педагогический профессионализм в современном образовании: материалы III Международной научно-практической конференции. 21-22 февраля. 2007 г. – Новосибирск: НГПУ, 2007. – С. 147-154.

УДК 378.147:796.071.4

Корх-Черба О.В.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ОСНОВНИ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФІТНЕС-ТРЕНЕРА

*У статті розглянуті основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера. Визначена можливість застосування основних принципів системного підходу у підготовці майбутніх фахівців з оздоровчого фітнесу в Україні. Удосконалена мета професійної діяльності майбутніх фахівців з рекреації, оздоровчої фізичної культури та фітнесу. **Ключові слова:** фітнес-тренер; системний підхід; оздоровчий фітнес; мета; напрями.*

Корх-Черба О.В.. Основные направления реализации системного подхода в профессиональной деятельности будущего фитнес-тренера. В статье рассмотрены направления реализации системного подхода в профессиональной деятельности будущего фитнес-тренера. Определена возможность внедрения принципов системного подхода в подготовку будущих специалистов оздоровительного фитнеса в Украине. Усовершенствована цель профессиональной деятельности будущих специалистов в области рекреации, оздоровительной физической культуры и фитнеса.

Ключевые слова: фитнес-тренер; системный подход; оздоровительный фитнес; цель; направления.